

PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY

Katedra mezinárodního a evropského práva

Obor Právo a mezinárodní obchod

Bakalářská práce

EVROPSKÁ UNIE JAKO CELNÍ UNIE

Michal Danel

2011/2012

Čestné prohlášení:

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Evropská unie jako celní unie zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.“

Obsah

1	Úvod	4
2	Evropská unie jako celní unie	6
2.1	Podstata celní unie	6
2.2	Ekonomický pohled na EU jako celní unii	7
3	Historie z pohledu práva EU	8
3.1	Vytvoření celní unie	8
3.2	Vznik Evropské unie	9
3.3	Lisabonská smlouva	11
3.3.1	Přijetí Lisabonské smlouvy	11
3.3.2	Změny zavedené Lisabonskou smlouvou	11
3.4	Shrnutí vývoje	12
4	Právní dokumenty celní unie	13
4.1	Společný celní sazebník	13
4.1.1	Věcná a územní působnost SCS	14
4.1.2	Kombinovaná nomenklatura	14
4.1.3	Taric	15
4.1.4	Celní sazby	15
4.1.5	Aplikace SCS	17
4.1.6	Význam SCS	17
4.2	Celní kodex	18
4.2.1	Modernizovaný celní kodex	19
4.3	Ostatní dokumenty	20
5	Role členských států	22
5.1	Celní řízení	22
5.1.1	Průběh celního řízení	22
5.1.2	Propuštění do volného oběhu a osvobození od dovozního cla ..	24
5.1.3	Režimy s podmíněným osvobozením od cla a režimy s ekonomickým účinkem	25
5.1.4	Jiné typy celně schváleného určení nebo použití	28
5.1.5	Vývoz	28
5.1.6	Modernizace celního řízení	28
5.2	Intrastat	29
6	Závěr	30
	Resumé	32
	Seznam použitých zdrojů	34

1 Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolil téma Evropská unie jako celní unie. Cílem této práce je zobrazení vývoje celní unie Evropské unie, rozbor jejího fungování včetně posouzení jednotlivých právních předpisů, na kterých je celní unie založena, a znázornění role členských států unie, především v procesu celního řízení.

Práce je rozdělena do šesti následujících kapitol:

- Úvod
- Evropská unie jako celní unie
- Historie z pohledu práva EU
- Právní dokumenty celní unie EU
- Role členských států
- Závěr

Příčinou vzniku Evropské unie a o několik desítek let dříve Evropského společenství uhlí a oceli byla společná obchodní politika a vytvoření společného vnitřního trhu. Celní unie je jedním ze základních institutů sloužících k zajištění volného pohybu zboží a fungování společného trhu. V první části této práce se zaměřuji na důvody a cíle vzniku celní unie Evropské unie a podstatu její existence. Definuji zde, co přesně celní unie je a k čemu slouží.

V další kapitole je popsán vznik celní unie a následně i Evropské unie. Mým cílem je shrnout zrod a vývoj hospodářských a politických procesů v Evropě vedoucích k založení mezinárodní organizace mající za cíl společnou obchodní politiku. Jsou zde popsány důležité momenty evropské integrace vedoucí ke vzniku celní unie a EU od samotných začátků a její postupný vývoj až do současnosti, kdy z původní organizace mající 6 členů vyrostlo nejdůležitější politické a hospodářské seskupení současné Evropy čítající více než polovinu evropských států. Zabývám se také tím, jaký vliv mělo na celní unii přijetí Lisabonské smlouvy.

Právní dokumenty celní unie EU jsou rozebrány ve čtvrté kapitole mé práce. V prvním oddílu je popsán jednotný celní sazebník, jakožto nástroj k uplatnění systému celních sazeb, z hlediska věcné a územní působnosti a jeho aplikace. Zaměřuji se i na dva prvky, na nichž je celní sazebník založen, a to kombinovanou nomenklaturu a celní sazby, a na integrovaný celní sazebník, tzv. Taric, který je na kombinované nomenklatuře založen. Dále se v této kapitole zaobírám celním kodexem. Jelikož jsou v současné době platné dva celní kodexy, věnuji se jak nyní používanému, tak modernizovanému celnímu kodexu, který má začít být používán v nejbližších letech. Uvádím důvody, které vedly k jeho přijetí, a v závěru shrnuji nejdůležitější zlepšení, které modernizovaný celní kodex přinese. Pro doplnění uvádím další nařízení a úmluvy z oblasti cel a celní správy.

Pátá kapitola je zaměřena na roli členských států v celní unii EU, především na celní řízení. Je zde popsán průběh celního řízení a jednotlivé celní režimy, do kterých může být zboží dovážené nebo vyvážené z území celní unie EU propuštěno, na základě v současné době používaného celního kodexu. Dále zde uvádím, jakým způsobem dochází k modernizaci celního řízení. V posledním oddílu se zaměřím na statistický systém Intrastat mapující obchod mezi členskými zeměmi.

V závěru mé práce se pokusím na základě výše uvedených kapitol vyhodnotit fungování Evropské unie jako celní unie.

Téma této práce posuzuji pomocí odborné literatury, která je, co se této problematiky týče, u nás velmi omezená a často zastaralá. Využívám rovněž právních předpisů platných ke dni 1. 3. 2012 a internetových zdrojů, které jsou v porovnání s odbornou literaturou aktuálnější.

2 Evropská unie jako celní unie

Jedním z nejdůležitějších cílů při zakládání Evropské unie bylo vytvoření společného vnitřního trhu. Jeho fungování je založeno na čtyřech základních svobodách – volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob. Nejdůležitějším je volný pohyb zboží. Základním institutem vedoucím k zajištění volného pohybu zboží v rámci Evropské unie je celní unie.¹ Evropská unie je vůči zbytku světa jednotným celním územím. Na tomto území platí ustanovení společného celního kodexu a na dovoz ze třetích, nečlenských zemí se aplikuje společný celní tarif. Původním základním cílem těchto opatření je podpora a ochrana rozvoje v oblasti obchodu se zbožím a služeb v rámci Evropské unie před dovozy z nečlenských států.²

2.1 Podstata celní unie

Celní unie je institut založený mezinárodní smlouvou mezi dvěma a více státy, na jehož základě zůstaly mezi těmito státy odbourány cla a ostatní dávky s podobným účinkem a také jiné překážky omezující volný pohyb zboží, a to včetně zboží pocházejícího z třetích zemí, jestliže bylo řádně procleno při vstupu na území celní unie. Právě to je zásadní rozdíl oproti zóně volného obchodu. Členské státy celní unie vůči státům nečlenským rovněž aplikují společný celní tarif.³

Napůl úřední definici celní unie nalezneme v odstavci 8 článku XXIV Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT): „*Celní unie znamená nahrazení dvou nebo více celních území jedním celním územím, kdy toto nahrazení má za výsledek: zrušení cel a jiných omezujících opatření, která upravují obchod, (...) ve vztahu k celému obchodu mezi územími, které jsou součástí unie, nebo alespoň ve vztahu k celému obchodu se zbožím z těchto území, s výhradou*

---

¹ Unia celna państw czlonkowskich. *E-podatnik* [online]. Změněno 15. února 2012 14:42:08 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://www.e-podatnik.pl/artukul/doradca_podatnika/317/Unia_celna_panstw_czlonkowskich.html>.

² JANATKA, F., LUKES, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 44.

³ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 160.

ustanovení odstavce 9, a aplikace každým členem v obchodu s územími, které nejsou členy unie, totožných cel a jiných poplatků regulujících obchod.“⁴

2.2 Ekonomický pohled na EU jako celní unii

Celní unie byla základem při budování společného trhu, vnitřního trhu a následně i hospodářské a měnové unie. Celní unie tedy má zásadní význam pro fungování jednotného vnitřního trhu EU.⁵

Aby mohl vnitřní trh bez hranic fungovat správně, musí správně fungovat společná pravidla aplikovaná na vnějších hranicích EU, jelikož objem zboží přecházejících přes tyto vnější hranice je značný.

Celní postupy z ekonomického pohledu jsou navíc důležité i v oblasti jiných politik evropské unie, např. v oblasti:

- Obchodní politiky EU, která závisí na existenci jednotného celního sazebníku.
- Politiky rozvoje ve formě udělování obchodních preferencí.
- Společné zemědělské politiky.⁶

Podstatou celní unie tedy není pouze odstranění celních a jiných bariér mezi členskými státy, ale rovněž přijetí společné obchodní a celní politiky vůči třetím státům.

---

⁴ Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994.

⁵ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 160.

⁶ ŠRÁMKOVÁ, Dana. Celní právo ve světle 40. výročí celní unie. In *Dny práva – 2008 – Days of Law* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2012-02-29]. Dostupné z: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/financ/sramkova.pdf>>.

3 Historie z pohledu práva EU

Po konci 2. světové války se Evropa začala výrazně měnit. Vlivem ekonomických, politických i sociálních faktorů, které byly výsledkem války, se začaly vytvářet základy procesu, který měl vést k odstranění bariér mezi jednotlivými státy v západní Evropě. Po zkušenostech s politickým a ekonomickým nacionalismem, který měl za následek 2. světovou válku, byly tyto snahy podporovány širokou veřejností a tím započal proces hospodářské a politické spolupráce.⁷

3.1 Vytvoření celní unie

Prvním krokem k vytvoření celní unie bylo vstoupení v platnost smlouvy o Evropském sdružení uhlí a oceli (ESUO) v červnu 1952. Jejím cílem bylo vytvoření společného trhu s těmito komoditami mezi zeměmi Beneluxu (Nizozemsko, Lucembursko a Belgie), Francií, Itálií a SRN.

Mezi členy ESUO se v druhé polovině padesátých let začaly projevovat snahy změnit integraci v sektoru uhlí a oceli na plošnou integraci, která by zahrnovala všechny sektory výroby a obchodu. V březnu roku 1957 šest členských států ESUO podepsalo v Římě smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii, tzv. Římské smlouvy. V platnost vešly 1. ledna 1958.

Podepsáním smlouvy o EHS se signatáři zavázali, že do 12 let vybudují celní unii, ve které by existoval obchod nezatížený cly a jinými bariérami.

Necelý rok a půl před stanoveným koncem přechodného období, v červenci roku 1968, byla vytvořena celní unie. K 1. 7. 1968 byl vzájemný obchod mezi členy EHS zbaven cel, kvótních omezení a jiných tarifních opatření a na zboží dovezené z nečlenských států se začal aplikovat společný celní tarif EHS. Tím bylo umožněno prodávat zboží, které mělo původ ve státě EHS, na celém území EHS bez

---

⁷ CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. et al. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004. s. 5.

celních poplatků. Zboží, které bylo importováno, bylo procleno ve všech státech identicky, čímž mu byl umožněn vývoz do ostatních států společenství za stejných podmínek jako zboží domácímu. Bezcelní vnitřní obchod a jednotný celní tarif byly základem společného trhu EHS.⁸

Samotné vytvoření celní unie proběhlo bez větších problémů. V době mezinárodní ekonomické krize v 70. letech ale začaly členské státy zavádět necelní omezení, jimiž se snažily chránit své domácí trhy. Po odstranění cel a kvótních omezení hrozilo vytvoření nových překážek v rámci vnitřního trhu. Reakcí na tuto hrozbu bylo odstranění technických bariér mezi členskými státy EHS.⁹

Na začátku 70. let, tedy v době těžké ekonomické situace vyvolané ropnou krizí, byly do Společenství přijaty Velká Británie, Irsko a Dánsko. V 80. letech se členy Společenství staly nejdříve Řecko, a později i Španělsko a Portugalsko. Další rozšíření přichází k 1. 1. 1995, kdy jsou přijaty další tři státy: Rakousko, Švédsko a Finsko. Největší rozšíření nastalo v roce 2004, kdy bylo přijato deset států ze střední a východní Evropy a Středozeří, mezi nimi i Česká republika. Zatím posledními, státy, které se připojily, jsou od začátku roku 2007 Bulharsko a Rumunsko.¹⁰ V současné době je šest kandidátských zemí. Oficiální přístupová vyjednávání ale probíhají pouze s Tureckem a Chorvatskem. To by mělo přistoupit v roce 2013.¹¹

3.2 Vznik Evropské unie

V 80. let se začaly projevat snahy o zlepšení trhu – vytvoření jednotného vnitřního trhu. Toho se mělo dosáhnout zavedením zcela volného pohybu zboží, osob (nejen pracovníků), služeb i kapitálu a zrušením všech hraničních kontrol uvnitř Společenství. Tyto svobody

---

⁸ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 18-22.

⁹ HORA, K., NEDOROST, L., LUKÁŠKOVÁ, E. *Evropská unie I. Historie, instituce, vnitřní trh*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010. s. 74.

¹⁰ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 20-21.

¹¹ Země na cestě k členství v EU. *Europa* [online]. Změněno 5. března 2012 14:36:56 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/enlargement/the-policy/countries-on-the-road-to-membership/index_cs.htm>.

byly zakotveny v roce 1986 v Jednotném evropském aktu, na jehož základě se začal doposud pouze společný trh přetvářet v trh jednotný vnitřní.

Jelikož při vytváření jednotného vnitřního trhu se přestalo jednat pouze o integraci ekonomickou, ale došlo i k integraci politické, a bylo potřeba rozšířit spolupráci i v rámci bezpečnosti, justice nebo společné zahraniční politiky, vešla v roce 1993 v platnost Maastrichtská smlouva o Evropské unii. Tím vznikla Evropská unie tvořená státy Evropských společenství (ta ale vznikem unie nezanikají), která na začátku neměla charakter mezinárodní organizace. Jejím cílem je vytvoření měnové, hospodářské a možná i politické unie.

Vznikem Evropské unie došlo k rozdělení struktury a organizace jednotlivých politik do 3 pilířů: prvního - komunitárního (Evropská společenství), pod který spadá i celní unie, druhého - společné zahraniční a bezpečnostní politiky a třetího – policejní a justiční spolupráce.

Jelikož nadstátní charakter mezinárodní organizace byl vlastností pouze Evropských společenství, bylo možné pouze v rámci prvního pilíře přijímat opatření, které byly závazné pro všechny členy, shodou většiny. V druhém a třetím pilíři bylo možné rozhodovat pouze dohodou všech členů.

V roce 1999 vstoupila v platnost Amsterodamská smlouva, kterou se především rozšířila pravomoc Evropských společenství o oblast justiční spolupráce v civilních věcech.

V roce 2003 začala platit Smlouva z Nice, kterou se přizpůsobila organizační struktura společenství k přijetí nových členů.¹²

---

¹² TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 22-24.

3.3 Lisabonská smlouva

3.3.1 Přijetí Lisabonské smlouvy

Dalším stupněm ekonomické i politické integrace měla být Smlouva o ústavě pro Evropu, neboli Ústavní smlouva Evropské unie. Tato smlouva, aby vešla v platnost, musela být ratifikována všemi členskými státy. V průběhu procesu ratifikace Ústavní smlouvy byla tato smlouva v roce 2005 odmítnuta referendy v Nizozemsku a Francii, což bylo příčinou toho, že nikdy nebyla přijata.

Nepřijetí Ústavní smlouvy vedlo k vytvoření nového dokumentu – Lisabonské smlouvy. Lisabonská smlouva má velkou část ustanovení přejatých ze Smlouvy o ústavě pro Evropu. Vyřazena byla některá ustanovení Ústavní smlouvy, která by zakotvovala ústavní charakter Evropské unie. Lisabonská smlouva byla podepsána ke konci roku 2007 a po úspěšném procesu ratifikace vstoupila 1. 12. 2009 v platnost.¹³

3.3.2 Změny zavedené Lisabonskou smlouvou

Lisabonská smlouva přinesla mnoho změn. Po výrazných změnách se přejmenovala Smlouva o založení ES na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU). Hlavní změnou je, že Evropská společenství Lisabonskou smlouvou zanikla, a z Evropské unie se stala mezinárodní organizace – získala právní subjektivitu.¹⁴ Druhý a třetí pilíř EU se změnil ve společné politiky EU a může se v jejich rámci přijímat opatření hlasem většiny (vyjma zahraniční politiky). Zrušením struktury založené na třech pilířích EU zanikl důvod k dělení pramenů práva EU na prameny jednotlivých pilířů. Vznikl tedy nový, jednotný systém pramenů práva EU, který ve velké míře vychází z doposud používaného systému pramenů práva ES.¹⁵

---

¹³ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 24-28.

¹⁴ TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010. s. 28.

¹⁵ KRÁL, Richard. *Prameny práva EU ve světle Lisabonské smlouvy*. In *Výbrané teoretické problémy evropského práva po ratifikaci Lisabonské smlouvy*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2010. s. 21.

Přijetím Lisabonské smlouvy došlo k rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy a zavedení jejich definic do zakládajících smluv. V praxi toto rozdělení nepřineslo žádné výrazné změny a převody pravomocí. Bylo nutné zejména z důvodu jasného vymezení hranic mezi jednotlivými pravomocemi, aby nedocházelo ke kompetenčním sporům mezi Unií a jednotlivými členskými státy, jak k tomu docházelo v minulosti. Navíc takto přehledné rozdělení ulehčuje samotný výkon jednotlivých pravomocí a jejich kontrolu.

Lisabonská smlouva rozlišuje tři základní pravomoci – výlučnou, sdílenou a podpůrnou.¹⁶ V oblasti celní unie má EU výlučnou pravomoc. V praxi to znamená, že veškeré právně závazné akty týkající se celní unie může vytvářet a přijímat pouze EU. Jednotlivé členské státy tak mohou činit jedině v případě zmocnění Unií, nebo pokud provádějí její akty.¹⁷

3.4 Shrnutí vývoje

Evropská unie (před ní ESUO a EHS) byla založena především z ekonomických důvodů. Zavedením celní unie, společného a vnitřního trhu se výrazně rozšiřují možnosti v rámci obchodu pro její členy. Členské státy mají v rámci obchodu se zbožím nebo službami výhodu oproti státům, které členy nejsou. I z tohoto důvodu se už od 70. let Společenství rozrůstala o nové členy, čímž se prostor pro obchod zvětšoval. Proto byl a je vstup do Evropské unie prioritou pro mnoho států, jak to bylo u České republiky, nebo nyní u Chorvatska nebo Turecka.

Z původních ekonomických záměrů a cílů, které vedly k založení ESUO, se působnost Evropské unie do dnešních dnů výrazně rozšířila do mnoha oblastí – politické, justiční nebo bezpečnostní. I přesto je ekonomický motiv stále důležitý, což se v dnešní době projevuje vytvořením a případným rozšiřováním měnové unie.

---

¹⁶ Rozdělení pravomocí v Evropské unii. *Europa* [online]. Změněno 2. března 2012 11:48:43 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0020_cs.htm>.

¹⁷ Smlouva o fungování Evropské unie, ve znění po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, 2009.

4 Právní dokumenty celní unie

Celní unie je základním institutem pro společný trh a společnou obchodní politiku. Ve vztahu k nečlenským státům je společná celní politika založena především na dvou základních právních předpisech. Prvním je společný celní sazebník, ve kterém jsou obsažena jednotná autonomní cla celní unie. Druhým je celní kodex, který obsahuje jednotná pravidla celního řízení, tedy např. pravidla, na základě kterých se aplikuje společný celní sazebník.¹⁸

4.1 Společný celní sazebník

Společný celní sazebník (SCS) je prvkem, který odlišuje celní unii od zóny volného obchodu. První celní sazebník byl přijat dne 29. 6. 1968. Společný celní sazebník je každoročně aktualizován a vydáván na základě Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.¹⁹ Pro rok 2012 je platný celní sazebník upravený Nařízením Komise (EU) č. 1006/2011 ze dne 27. září 2011, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku. Na základě tohoto předpisu se mění kombinovaná nomenklatura tak, aby zohledňovala změny v požadavcích týkající se statistiky a obchodní politiky, změny provedené za účelem splnění mezinárodních závazků nebo technologický a obchodní vývoj.

Celý SCS se skládá ze tří částí: úvodních ustanovení, samotného celního sazebníku a příloh celního sazebníku.

První část sestává z všeobecných pravidel pro výklad kombinované nomenklatury, všeobecných pravidel pro celní sazby, všeobecných pravidel pro nomenklaturu i celní sazby a zvláštních ustanovení.

---

¹⁸ SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 103.

¹⁹ SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 104.

Ve druhé části najdeme kombinovanou nomenklaturu zboží rozdělenou do 21 tříd podle typu zboží, která obsahuje popis zboží, číselný kód, celní sazbu a další doplňkové informace sloužící k vyměření cla.

V části třetí jsou zemědělské přílohy, seznamy farmaceutických látek, na které se vztahuje bezcelní zacházení, celní kvóty WTO, jež mají být otevřeny příslušnými orgány Společenství a zvýhodněné celní sazby.²⁰

4.1.1 Věcná a územní působnost SCS

Ustanovení celního sazebníku se aplikují na import většiny zboží z nečlenských zemí do území celní unie. Pro některé zemědělské výrobky je nahrazen zemědělskými dávkami, které jsou rozdílovou daní, mající u těchto výrobků zajistit srovnání se světovými cenami.²¹

Celní území Evropské unie není totožné s jejím územím. Jeho součástí je i teritoriální moře, vnitřní námořní vody a vzdušný prostor členských států, dále do něj patří i Monako, Andora nebo San Marino. Do celního území nepatří zámořská území Francie a Španělska, některé italské obce (Livigno), nebo Faerské ostrovy a Grónsko.²² Mezi EU a Tureckem byla v roce 1996 vytvořena celní unie, která pokrývá obchod s průmyslovými výrobky. Obchod s výrobky zemědělskými a výrobky z uhlí a oceli se uskutečňují v rámci zóny volného obchodu.²³

4.1.2 Kombinovaná nomenklatura

Kombinovaná nomenklatura je prvním ze dvou prvků, ze kterých se skládá společný celní sazebník. Je to nomenklatura, která splňuje celní a statistické požadavky celní unie EU a která odpovídá požadavkům SCS i požadavkům vnějšího obchodu EU. Skládá se z nomenklatur

---

²⁰ Nařízení Komise (EU) č. 1006/2011 ze dne 27. září 2011, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

²¹ SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 104.

²² CIHELKOVÁ, E. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie I*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 60-61.

²³ FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky Evropské unie. Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 84.

harmonizovaného systému, které jsou doplněny vlastními podpoložkami, označovanými jako podpoložky KN. Kombinovaná nomenklatura vznikla sloučením nomenklatury SCS a statistické nomenklatury Evropské unie.

Každá podpoložka kombinované nomenklatury má osmimístný číselný kód, který se skládá z šesti čísel, která označují položky a podpoložky harmonizovaného systému, a sedmého a osmého čísla, která označují podpoložku KN.²⁴

4.1.3 Taric

Taric, neboli tarif intégré des Communautés européennes, byl založen pro potřeby celní praxe.²⁵

Taric je integrovaný sazebník EU, který se skládá ze všech sazeb cel a některých zvláštních předpisů EU vztahujících se na vnější obchod EU. Obsahuje všechny momentálně platné celní předpisy a je nástrojem pro podporu proclívání zboží a také pro sběr, výměnu a zveřejňování dat o statistice vnějšího obchodu EU.

Taric zahrnuje další tzv. podpoložky Taricu, které se používají k popisu zboží a číselných kódů. Devátá a desátá číslice představují podpoložky Taricu.

Taric spravuje Komise, která přiděluje, a zveřejňuje kódy Taricu a rovněž jej denně aktualizuje a informuje o jeho změnách členské země.²⁶

4.1.4 Celní sazby

Druhým prvkem celního sazebníku jsou celní sazby. Výlučnou pravomocí Rady EU je stanovení výše cel, které navrhuje Komise.

---

²⁴ Kombinovaná nomenklatura, společný celní sazebník a integrovaný sazebník Evropských společenství. *Europa* [online]. Změněno 2. března 2012 11:46:57 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/customs/111003_cs.htm>.

²⁵ SVOBODA, P. *Právo vnějších vztahů EU*. Praha: C. H. Beck. 2010. s. 177.

²⁶ Kombinovaná nomenklatura, společný celní sazebník a integrovaný sazebník Evropských společenství. *Europa* [online]. Změněno 2. března 2012 11:46:57 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/customs/111003_cs.htm>.

Cla dělíme na autonomní nebo smluvní. Na zboží, jež pochází ze států majících s EU smlouvu s doložkou nejvyšších výhod, se použije cel smluvních. V případě, že neexistuje smluvní clo, nebo je toto clo vyšší než autonomní, aplikuje se clo autonomní, jež vychází z výsledků jednání v rámci GATT.

Přesto, že jsou cla vybírána celními orgány členských států, po sražení 25% na režijní náklady, na něž mají státy nárok, jsou odváděny do evropského rozpočtu a jsou tudíž příjmem EU.²⁷

Rozptyl tarifních sazeb v Evropské unii je relativně vysoký. Dle metodiky WTO roce 2004 dosahovala hodnota průměrného cla 6,5% a nejvíce chráněným odvětvím bylo zemědělství, kde průměrné clo činilo 16,5%.²⁸

Jsou připuštěny i odchylky od stanovených sazeb, a to jako ochranné opatření směrem nahoru, nebo směrem dolů jako preferenční režim pro rozvojové nebo preferované země.²⁹

Preferenční celní sazby se uplatňují na zboží pocházející ze zemí, se kterými má Evropská unie preferenční režim ujednán. V tomto případě jsou celní sazby sníženy a často jsou i nulové. Pro použití preferenčního režimu je nutné prokázat nárok na preferenci a rovněž dodržet podmínku přímého trasování zboží, tedy že zboží bude ze země původu do země určení dopraveno přímou cestou.

Evropská unie poskytuje preferenční celní sazby některým nejméně rozvinutým zemím jednostranně v rámci systému GSP (General System of Preferences). Dále je preferenční režim oboustranně uplatňován na základě dvou nebo vícestranných ujednání mimo jiné s těmito státy:

- Evropský hospodářský prostor (např. Norsko, Island, Lichtenštejnsko)
- oblasti volného obchodu (např. JAR, Izrael, Mexiko, Chile)

---

²⁷ CIHELKOVÁ, E. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie I*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 66-67.

²⁸ FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky Evropské unie. Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck, 2008. s. 78.

²⁹ CIHELKOVÁ, E. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie I*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 66-67.

- ACP – Afrika + Karibik + Pacifik (např. Angola, Kamerun);
- OCT – zámořská teritoria EU (např. Falklandské ostrovy, Grónsko)
- Maghreb (Tunisko, Alžírsko, Maroko)
- Mashraq (Egypt, Jordánsko, Libanon, Sýrie)³⁰

4.1.5 Aplikace SCS

SCS se aplikuje ve čtyřech krocích. Nejprve je třeba dovážený výrobek začlenit do jedné z rubrik SCS.

Dále je nutné vypočítat celní hodnotu zboží. Výpočet se provádí dle zásady, že hodnotou zboží je cena skutečně zaplacená, nebo která má být zaplacená.

Ve třetím kroku je nutné stanovit původ výrobku. Ke stanovení původu se používá základních pravidel autonomních nebo preferenčních (smluvních nebo autonomních). Dle základních autonomních pravidel původu zboží, které je kompletně vyrobené v jedné zemi, pochází z této země. Zboží postupně vyráběné ve více zemích pochází z poslední země, ve které naposledy došlo k podstatnému, ekonomicky důvodnému zpracování výrobku. Preferenční pravidla se použijí na smluvní preferenční režimy a na všeobecný systém preferencí.

Poslední fází je samotné uplatnění cla autonomního nebo smluvního.³¹

4.1.6 Význam SCS

Společný celní sazebník je pro Evropskou unii a další území, která jsou členem celní unie, velmi důležitý. Zajišťuje jednotnou aplikaci cel na zboží dovážené na její území, což je nezbytné pro společnou obchodní politiku. Rovněž poskytuje informace pro statistiku týkající

---

³⁰ Cla a celní řízení v mezinárodním obchodu. *Businessinfo* [online]. Změněno 6. března 2007 1:00:00 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/manual-exportera/cla-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod/1001370/43600/#b4>>.

³¹ SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 107-110.

se mezinárodního obchodu. On-line přístup k integrovanému celnímu sazebníku Taric, který je neustále aktualizován, je jak pro širokou veřejnost, tak pro celní orgány jednotlivých zemí z praktického hlediska velmi užitečný.

4.2 Celní kodex

Po přijetí Společného celního sazebníku bylo třeba zharmonizovat a následně sjednotit celní předpisy jednotlivých celních států, jelikož by nebylo možné zabránit určitým znevýhodněním nebo rozdílům, např. při vymáhání celního dluhu, jak by k tomu docházelo v případě aplikace SCS na základě odlišných národních předpisů. Práce na sjednocení právních předpisů započaly v r. 1988 a vedly k přijetí Komunitárního celního kodexu, který je účinný od 1. ledna 1994 a který je po výrazných a častých změnách používán do současnosti.³²

Nařízení Rady č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, je právním předpisem v oblasti celního práva, který upravuje obchod se zbožím mezi členskými státy a třetími zeměmi. Je předpisem, kterým jsou jednotně upraveny způsob stanovení celní hodnoty a výpočtu cla a pravidla původu zboží. Dále jsou zde uvedeny všechny celní režimy, ve kterých se může nacházet zboží na území EU, např. tranzit nebo celní sklad. Právě v celním kodexu je vymezeno celní území EU.³³

Tento celní kodex bylo nutné postupem času mnohokrát podstatně měnit, jelikož došlo k významným právním změnám, např. uplynutí doby platnosti Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli nebo přistoupení nových členů. Z tohoto důvodu se EU rozhodla celní kodex zmodernizovat a v roce 2008 byl přijat Modernizovaný celní kodex.³⁴

---

³² SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 184.

³³ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 46.

³⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

4.2.1 Modernizovaný celní kodex

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex), je stejně jako původní celní kodex rozdělen do devíti hlav a obsahuje celkem 188 článků. Na začátku je obsah kodexu a preambule, ve které jsou popsány důvody, proč byl kodex přijat. V článku 186 je derogační klauzule, kterou se ruší původní celní kodex, nařízení (EHS) č. 3925/91 a nařízení (ES) č. 1207/2001. V článku 188 je uvedena použitelnost tohoto nařízení. Od vstupu v platnost, tedy 20 dní po uveřejnění v Úředním věstníku Evropské unie, jsou účinné pouze články související s vydáváním prováděcích předpisů a několik dalších ustanovení. Ostatní ustanovení, kromě článku 30 odst. 1 týkajícího se účtování poplatků celními orgány za provádění celní kontroly, který se používá od 1. 1. 2011, se použijí až po vydání prováděcích předpisů, nejpozději však 26. června 2013. Do tohoto data, nebo do doby, kdy budou přijaty prováděcí předpisy, je používán původní celní kodex.³⁵ Evropský parlament ale v rámci nedávného jednání o celní strategii zjistil, že původně plánovaný termín, kdy se má nejpozději začít používat modernizovaný celní kodex, tedy 26. června 2013, se jeví jako nemožný, a usnesl, že nejbližším možným termínem bude rok 2016. Komisi uložil posoudit, zda je toto datum reálné, a zároveň připravit novelu modernizovaného celního kodexu.³⁶

Nejdůležitějším cílem tohoto kodexu, který stanovuje a vymezuje právní předpisy pro dovoz a vývoz zboží mezi členy EU a třetími zeměmi, je zjednodušit obchodování a rovněž zaručit vysokou úroveň ochrany na hranicích a zamezit tak novým hrozbám. Ke zjednodušení obchodování má sloužit kodexem nově vytvořený systém elektronického celního prostředí, který v návaznosti na sdělení z roku 2003 o jednoduchém a bezpapírovém prostředí pro cla a obchod

---

³⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

³⁶ Modernizovaný celní kodex v nedohlednu. *Celní poradenství* [online]. Změněno 13. března 2012 11:39:47 [cit. 2012-04-01]. Dostupné z: <<http://www.celniporadenstvi.cz/cz/celni-novinky/4-modernizovany-celni-kodex-v-nedohlednu>>.

využívá moderní informační a komunikační technologie.³⁷ V tomto předpise jsou rovněž oproti nařízení č. 2913/92 odlišně upraveny celní režimy.³⁸

Modernizovaný celní kodex je oproti stávajícímu celnímu kodexu přehlednější a zjednodušuje obchodování díky přístupu k celní kontrole pomocí moderních technologií. Díky elektronickému celnímu systému by mohla být celní kontrola efektivnější.

4.3 Ostatní dokumenty

Dva výše uvedené základní předpisy jsou doplněny několika dalšími nařízeními. Nařízení rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla uvádí případy, kdy je z EU vyvážené nebo dovážené zboží od cla osvobozeno. Jedná se především o osobní majetek osob dovážený ze třetích zemí do EU při přenesení jejich místa pobytu. Dále je to např. osobní majetek nabytý děděním, zboží dovážené za účelem sňatku, zásilky zboží nepatrné hodnoty, vybavení domácnosti určené k zařazení objektu vedlejšího bydlení nebo produkty zemědělců z pozemků nacházejících se mimo EU.³⁹

Kromě celních předpisů bylo vydáno i několik úmluv, např. Úmluva o celním informačním systému (CIS), jehož vytvořením se má napomáhat předcházení, šetření a stíhání závažných porušení vnitrostátních právních předpisů pomocí zvýšení účinnosti spolupráce a kontroly celních správ členských států díky rychlému šíření informací.⁴⁰

Na základě Úmluvy o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami, neboli Neapolské úmluvy II, si členské státy EU poskytnou vzájemnou pomoc a budou navzájem spolupracovat prostřednictvím svých celních správ při předcházení a odhalování porušování

---

³⁷ Modernizovaný celní kodex Společenství. *Europa* [online]. Změněno 13. února 2012 16:00:16 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://europa.eu/legislation_summaries/customs/do0001_cs.htm>.

³⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

³⁹ ROZEHNALOVÁ, N., TÝČ, V. *Vnější obchodní vztahy Evropské unie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s.95.

⁴⁰ FOJTÍKOVÁ, L. *Společná obchodní politika Evropské unie*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2006. s. 14.

vnitrostátních celních předpisů či stíhání a trestání porušování vnitrostátních celních předpisů a celních předpisů EU.⁴¹

---

⁴¹ Úmluva o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami, vypracovaná na základě článku K. 3 Smlouvy o Evropské unii.

5 Role členských států

Z členství v EU vyplývají jednotlivým státům v oblasti celní unie různé úkoly. Jedná se především o zajištění zdrojů do rozpočtu EU výběrem cla a jiných poplatků, ochranu vnějších hranic a vnitřního trhu, správu integrovaného celního sazebníku Taric a jiných úkolů souvisejících s napojením celních orgánů na informační systémy EU a o plnění dalších činností spojených se společnou obchodní nebo zemědělskou politikou EU.⁴²

5.1 Celní řízení

Jedním z úkolů celních orgánů jednotlivých států je provádění celního řízení. Účelem celního řízení je rozhodnout o propuštění zboží do navrženého celního režimu a uplatnit příslušná tarifní či netarifní obchodněpolitická a fiskální opatření, případně ukončit režim, do kterého bylo zboží propuštěno. Úkolem celního řízení je pak vyměření a výběr dovozního cla a dalších poplatků spojených s dovozem zboží.⁴³ Jelikož jsou cla zdrojem příjmu do rozpočtu Evropské unie (75% z vybraného cla), můžeme celní řízení považovat za nejdůležitější činnost, kterou vykonávají členské státy v rámci celní unie. V roce 2007 pocházelo přibližně 15% příjmu do rozpočtu EU právě z výběru cla z obchodu se třetími zeměmi vybraná podle společného celního tarifu a z cla uvaleného na dovoz zemědělských produktů.⁴⁴

5.1.1 Průběh celního řízení

Ke zboží, které vstupuje na území EU (vyjma zboží přepravovaného dopravními prostředky, které pouze proplouvají pobřežními vodami nebo prolétají vzdušným prostorem celního území bez zastávky na

---

⁴² Dopady vstupu České republiky do Evropské unie na celní orgány. *Odborový svaz státních orgánů a organizací* [online]. Změněno 10. května 2004 22:18:13 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://statorg.cmkos.cz/news/celni_unie-eu.html>.

⁴³ Cla a celní řízení v mezinárodním obchodu. *Businessinfo* [online]. Změněno 6. března 2007 1:00:00 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/manual-exportera/cla-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod/1001370/43600/#b4>>.

⁴⁴ Rozpočet EU. *Europa* [online]. Změněno 5. ledna 2012 16:09:13

[cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm#4>.

tomto území), musí být před vstupem na toto území podáno souhrnné celní prohlášení. Veškeré zboží určené k propuštění do celního režimu musí být uvedeno v celním prohlášení pro tento celní režim. Deklarant, tedy osoba podávající prohlášení, může prohlášení podat vlastním jménem nebo si může stanovit zástupce.⁴⁵ Celní prohlášení musí být podáno od 1. 1. 2011 u vstupního celního úřadu pouze v elektronické formě, aby na základě těchto informací mohly uvedené orgány provést počítačovou analýzu rizik před příchodem a odesláním zboží dopravovaného na celní území EU nebo z tohoto území.⁴⁶

Po vstupu zboží na celní území EU je zboží nutné dopravit k celnímu úřadu nebo na jiné místo určené celními orgány a předložit je k celnímu řízení. Od doby, kdy je zboží předloženo k celnímu řízení, do doby, než mu bude přiděleno celně schválené určení, má předložené zboží postavení dočasně uskladněného zboží. Od vstupu na celní území EU podléhá zboží celnímu dohledu a může být podrobena celním kontrolám, a to tak dlouho, jak je potřeba ke zjištění celního statusu. Za účelem kontroly může být celními orgány požadováno, aby zboží bylo vyloženo a vybaleno.

Pro zboží, ke kterému bylo celní prohlášení podáno, musí být formality k přidělení celně schváleného určení splněny do 20 dnů. Pokud zboží na území vstupovalo po moři, je tato lhůta 45 dnů.

Celní orgán nesmí zboží propustit, pokud přijetím celního prohlášení vznikl celní dluh do doby, dokud tento dluh není splněn nebo zajištěn.⁴⁷ Celním dluhem se označuje povinnost deklaranta zaplatit příslušné dovozní nebo vývozní clo. Celní dluh může být zajištěn jak samotným dlužníkem, tak i třetí osobou – ručitelem. Obvykle se požaduje zajištění ve výši celního dluhu. Celní orgány mohou na jeden celní dluh požadovat pouze jeden druh zajištění. Celní kodex umožňuje zajistit celní dluh dvěma způsoby. Prvním je složení hotovosti, celní jistoty, na účet celního úřadu. V případě, že

---

⁴⁵ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

⁴⁶ Nařízení Komise (ES) č. 273/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, a stanoví odchylka od některých ustanovení nařízení Komise (EHS) č. 2454/93.

⁴⁷ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

není celní dluh v zákonem stanovené lhůtě splněn, použije se celní jistoty pro úhradu příslušného cla a ostatních poplatků a nákladů spojených s celním odbavením. Druhou možností je ručení, a to v případě, že je ručitel schválen příslušným celním orgánem.⁴⁸

V případě, že jsou splněny všechny podmínky stanovené pro daný režim a na zboží se nevztahují žádné zákazy nebo omezení, po ověření údajů v celním prohlášení propustí celní orgány zboží do daného režimu.

V celním kodexu je uvedeno osm různých celních režimů: volný oběh, tranzit, uskladňování v celním skladu, aktivní zušlechťovací styk, přepracování pod celním dohledem, dočasné použití, pasivní zušlechťovací styk a vývoz. Tyto režimy jsou dále klasifikovány na režimy s podmíněným osvobozením od cla, u kterých nevzniká propuštěním zboží celní dluh a při propuštění zboží se tak nevyměruje clo, a režimy s hospodářským účinkem, které mají hospodářský účinek vůči osobám, kterým bylo zboží do tohoto režimu propuštěno.⁴⁹

5.1.2 Propuštění do volného oběhu a osvobození od dovozního cla

Propuštění do volného oběhu je základním a nejčastěji používaným režimem. Propuštěním do volného oběhu získává zboží, které není zbožím EU, celní status zboží Unie. Před získáním tohoto statusu je nutné vybrat dlužné clo a jiné poplatky stanovené zákonem, uplatnit obchodněpolitická opatření a splnit další potřebné formalities stanovené pro dovoz konkrétního zboží.

Zboží, které bylo do volného oběhu propuštěné s částečným či úplným osvobozením od cla, zůstává pod celním dohledem, a to do doby, kdy se přestanou uplatňovat podmínky platné pro tento celní

---

⁴⁸ Cla a celní řízení v mezinárodním obchodu. *Businessinfo* [online]. Změněno 6. března 2007 1:00:00 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/manual-exportera/clo-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod/1001370/43600/#b4>>.

⁴⁹ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

režim, pokud je zboží zničeno nebo vyvezeno anebo v případě, že je povoleno použít zboží pro jiné účely a je zapláceno dlužné clo.⁵⁰

5.1.3 Režimy s podmíněným osvobozením od cla a režimy s ekonomickým účinkem

Vnější tranzit

Režim vnějšího tranzitu umožňuje přepravu zboží, které není zbožím EU, mezi dvěma místy přes celní území Unie. Režim vnějšího tranzitu je ukončen, když je zboží nacházející se v tomto režimu s potřebnými doklady dopraveno celnímu úřadu určení v souladu s předpisy vztahujícími se k tomuto režimu a když jsou údaje celního úřadu odeslání shodné s údaji celního úřadu určení.

Naopak režim vnitřního tranzitu umožňuje transport zboží EU mezi dvěma místy na jejím celním území přes území třetí země bez přechodu celního statusu.⁵¹

Uskladňování v celním skladu

Tento režim umožňuje skladovat zboží, které není zbožím EU, v celním skladu bez toho, aby zboží podléhalo dovoznímu clu nebo obchodněpolitickým opatřením. Dále umožňuje v celním skladu zboží EU, které podléhá opatřením uplatňovaným při vývozu zboží. Celním skladem jsou jakákoliv místa schválená celními orgány, která jsou pod jejich dohledem.

Pokud celní orgány nestanoví jinak, není doba, po kterou se může zboží nacházet v celním režimu uskladnění v celním skladu, nijak omezená.⁵²

---

⁵⁰ FOJTÍKOVÁ, L. *Společná obchodní politika Evropské unie*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2006. s. 18.

⁵¹ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 161-162.

⁵² Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Aktivní zušlechťovací styk

Režim aktivního zušlechťovacího styku se týká zboží, které není zbožím EU, jež má být opět vyvezeno z celního území Unie ve formě zušlechtěných výrobků bez toho, aby podléhalo dovoznímu clu a obchodněpolitickým opatřením. V tomto případě se jedná o tzv. podmíněný systém. O tzv. systém navrácení se jedná v případě, že zboží, které bylo propuštěné do volného oběhu s vrácením nebo prominutím cla, je vyvezeno z celního území EU ve formě zušlechtěných výrobků. Zušlechtěnými výrobky jsou výrobky, které jsou výsledkem procesu zpracovatelských operací, kterými jsou např. zpracování zboží včetně montáže nebo sestavení, přepracování zboží nebo jeho oprava včetně obnovy.

Pro tento celní režim stanoví celní orgány lhůtu, ve které mají být zušlechtěné výrobky vyvezeny nebo zpětně vyvezeny. V opačném případě jim musí být přiděleno jiné celně schválené určení.⁵³

Přepracování pod celním dohledem

Do tohoto režimu je propuštěné zboží, které není zbožím Unie, jež má být na území celní unie EU podrobena operacím měnícím stav nebo vlastnosti tohoto zboží. Toto zboží nepodléhá dovoznímu clu ani obchodněpolitickým opatřením. Výrobky, jež jsou výsledkem přepracování, jsou propuštěny do volného oběhu s použitím pro ně platných cel. Takovéto výrobky jsou nazývány přepracovanými výrobky.⁵⁴

Dočasné použití

V tomto režimu je umožněno, aby zboží, které není zbožím EU, bylo na celním území Unie používáno s částečným nebo úplným osvobozením od dovozního cla a bez toho, aby na něm byla

---

⁵³ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 163-164.

⁵⁴ FOJTÍKOVÁ, L. *Společná obchodní politika Evropské unie*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2006. s. 19.

uplatňována obchodněpolitická opatření. Takovéto zboží musí být vyvezeno nazpět z území celní unie v nezměněném stavu, s výjimkou běžného snížení hodnoty, které je způsobeno jeho použitím. Dovozní clo u zboží propuštěného do tohoto režimu s částečným osvobozením od cla je 3% za každý započatý měsíc z výše cla, které by bylo zapláceno v případě propuštění do volného oběhu.

Celní orgány v tomto případě stanovují lhůtu, do níž má být zboží zpět vyvezeno z celního území nebo mu musí být přiděleno jiné celně schválené určení. Tato lhůta musí být dostatečná pro dosažení cíle, za kterým bylo zboží dovezeno.⁵⁵

Pasivní zušlechťovací styk

Režim pasivního zušlechťovacího styku umožňuje, aby zboží, které je zbožím EU, bylo dočasně vyvezeno z celního území EU za účelem jeho podrobení zušlechťovacím operacím. Výrobky vzniklé z procesu těchto operací musí být propuštěny nazpět do volného oběhu s částečným nebo úplným osvobozením od dovozního cla. Na vývoz tohoto zboží z celního území Unie se vztahují vývozní clo, obchodněpolitická opatření a jiné formality, které jsou spojené s výstupem zboží z území celní unie.

Do tohoto režimu není možné propustit zboží, jehož vývoz zakládá nárok na prominutí či vrácení dovozního cla nebo zboží, které bylo dříve propuštěno do volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od cla v důsledku svého konečného použití, pokud stále trvají podmínky pro toto osvobození.

Celní orgány stanovují lhůtu, ve které musí být zboží nazpět dovezeno na území celní unie EU.⁵⁶

---

⁵⁵ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

⁵⁶ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 167-168.

5.1.4 Jiné typy celně schváleného určení nebo použití

Svobodná pásma a svobodné sklady jsou částmi nebo prostorami na celním území oddělené od zbytku toho celního území. V těchto místech platí, že zboží, které není zbožím EU, se nenachází na celním území Unie, pokud nebylo propuštěno do jednoho z celních režimů.

Zboží, které není zbožím EU, je možné vyvézt zpět z celního území, zničit, nebo přenechat ve prospěch státu.⁵⁷

5.1.5 Vývoz

V režimu vývozu je zboží pocházejícímu z EU umožněno, aby opustilo celní území Unie. Kromě režimu pasivního zušlechťovacího styku a režimu tranzitu musí být veškeré zboží, které má být vyvezeno z celního území EU, propuštěno do tohoto režimu. Součástí vývozu je uplatnění výstupních formalit pro konkrétní zboží včetně obchodněpolitických opatření a rovněž výběr případného vývozního cla.

Vývozce musí podat vývozní prohlášení celnímu úřadu, který je příslušný ke kontrole místa usazení vývozce nebo místa, kde se zboží balí nebo nakládá jako vývozní zásilka. Zboží může být propuštěno do režimu vývozu v případě, že opustí celní území EU ve stavu, ve kterém se nacházelo v době přijetí vývozního prohlášení.⁵⁸

5.1.6 Modernizace celního řízení

Modernizaci celního řízení zajistí modernizovaný celní kodex, který se začne používat během několika příštích let. Oproti stávajícímu celnímu kodexu byly odebrány některé předpisy, čímž došlo k jeho zpřehlednění a zefektivnění pro použití v praxi. Došlo v něm k zjednodušení a sladění celních režimů a přidání nových nebo zrušení některých stávajících. K zjednodušení celního řízení dojde také díky

---

⁵⁷ JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004. s. 169.

⁵⁸ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

využití elektronické komunikace s celními úřady.⁵⁹ K tomu také slouží program e-Customs řízený Evropskou komisí, v jehož rámci probíhají a jsou realizovány jednotlivé projekty. Tento program má za úkol vybudovat bezpapírové celní prostředí napříč celou Evropou.⁶⁰

5.2 Intrastat

Dalším úkolem celních orgánů je sběr dat pro Intrastat. Intrastat je systém sběru a zpracování dat pro statistiku obchodu se zbožím mezi členskými státy EU. Je to systém sledující pohyb zboží mezi jednotlivými členskými státy, i když se nejedná přímo o zboží, jež je předmětem obchodu mezi nimi. Tento systém je povinný pro všechny členské státy, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, atd.).

Výkazy pro Intrastat jsou zasílány příslušnému celnímu úřadu zpravodajskou jednotkou, kterou jsou fyzické nebo právnické osoby, které odeslaly zboží za účelem obchodu do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu v hodnotě dosahující minima pro vykazování údajů do Intrastatu. Výkazy zpravodajské jednotky vypracují vždy za referenční, kterým je jeden kalendářní měsíc, zvlášť za odeslání a zvlášť za přijetí zboží.

Získané informace se předávají Eurostatu – statistickému orgánu Evropské unie. Ten sestavuje měsíční statistiky zahraničního obchodu jednotlivých států a poskytuje je např. podnikatelským subjektům, které chtějí znát svou situaci na trhu, nebo mezinárodním organizacím, které vyhodnocují hospodářskou situaci konkrétní země.⁶¹

---

⁵⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

⁶⁰ Electronic Customs. *Celní správa České republiky* [online]. Změněno 15. března 2012 15:28:31 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z: <<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/e-customs/Stranky/default.aspx>>.

⁶¹ *Příručka pro Intrastat CZ 2012* [online]. Generální ředitelství cel, 2012 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/esu/redakce.nsf/i/intrastat_prirucky>.

6 Závěr

Evropská unie je mezinárodní organizací, která v současnosti sdružuje více než polovinu všech evropských států. Její vliv jako celku je v oblasti mezinárodního obchodu velmi významný a měl by do budoucna vzrůstat i díky jejímu plánovanému rozšiřování. Celní unie je pro EU z hlediska obchodu se zbožím uvnitř i navenek nejdůležitějším institutem umožňujícím tento obchod. Co se týče obchodu se zbožím mezi jednotlivými státy v rámci Unie, splnilo založení celní unie svůj účel. Veškeré překážky jejím založením a postupným vývojem byly odstraněny a v dnešní době tento obchod probíhá jednoduše a bez omezení. Obchod se třetími státy je stále do jisté míry omezen z důvodu různých regulací.

Celní unie patří mezi výlučné pravomoci Evropské unie, což je z důvodu potřeby ucelenosti právních předpisů v této oblasti logické. Celní unie je založena především na dvou základních právních předpisech - společném celním sazebníku a celním kodexu, které jsou navzájem neoddělitelně spjaté. Tyto předpisy jsou doplněny mnohými dalšími, které upravují dílčí otázky.

Co se právních předpisů týče, je významná především úloha celního kodexu. Jeho přijetím došlo k sjednocení do té doby řady nejednotných právních předpisů na národní i komunitární úrovni, čímž se také sjednotily postupy celních orgánů jednotlivých států a definovaly se jednotné pojmy v oblasti cel. Tento celní kodex byl mnohokrát novelizován a pro potřeby praxe je v současné době relativně komplikovaný a nepřehledný, co se týče například systému celních režimů. Také zavedení používání elektronických celních prohlášení si vyžádalo přijetí nařízení stanovujících odchylky od celního kodexu. Z těchto důvodů byl přijat modernizovaný celní kodex, ve kterém došlo k úbytku předpisů. V modernizovaném celním kodexu jsou také odlišně upravené jednotlivé celní režimy, které jsou nyní logičtěji systemizovány, a jejich použití v praxi by mělo být efektivnější. Také využití moderních technologií v celní

praxi je nyní zakotveno přímo v tomto kodexu. Z pohledu těchto změn by mělo používání modernizovaného celního kodexu přinést zjednodušení a zefektivnění spolupráce mezi celními orgány a hospodářskými subjekty.

Na základě pravidel celního kodexu se aplikuje společný celní sazebník, který zahrnuje kombinovanou nomenklaturu a sazební zařazení jednotlivých druhů zboží. Díky těmto dvěma prvkům se uplatňují sazební i nesazební opatření stanovené pro dovoz a vývoz zboží. Systém kombinované nomenklatury zahrnuje velké množství položek a tím dělá z celního sazebníku předpis, ve kterém se velmi složitě orientuje.

Jak jsem již výše uvedl, právní předpisy týkající se celní unie jsou velmi často novelizovány a jsou k nim často vydávány předpisy stanovující nějaké odchylky, čímž se práce s těmito předpisy komplikuje. Pro zjednodušení by pomohlo častěji publikovat změněné předpisy v úplném znění.

Úkolem členských států Evropské unie v oblasti celní unie je především výběr příslušného cla z dováženého či vyváženého zboží. Postupnou elektronizací postupů spojených s dovozem nebo vývozem zboží dochází k jejich zjednodušení a zvýšení efektivity práce celních orgánů. Zároveň díky použití moderních technologií je možné lépe získávat informace z oblasti mezinárodního obchodu, což ulehčuje např. sestavování různých statistik. Dle mého názoru by zavedení využití moderních technologií bylo pozitivním krokem i v jiných oblastech, např. správy daní.

Resumé

This Bachelors thesis about the EU as a Customs Union is the purpose to inform about the development of the EU Customs Union from the postwar years to the present, analyze its functioning including the assessment of legislation on which Customs Union is based and present role of the Member States, especially in the customs procedures.

The second chapter is the attention focused on the causes and course of the process of European integration – rise of the European Coal and Steel Community, then the European Economic Community and the European Union, within which a Customs Union was formed – one of the primary tools used to ensure the free movement of goods and performance common market. The definition of a Customs Union and its main task is given.

The next chapter is devoted to the legal provisions governing the Customs Union - the Common Customs Tariff and Customs Code. The Common Customs Tariff is a tool for the uniform application of customs tariffs, consisting of two components - a combined nomenclature and the individual tariffs. Customs Code is a legal provision, which standardized the conduct of the customs authorities of Member States. Because there are two important Customs Codes contemporary, described as currently being used, so Modernized Customs Code that will be used in coming years. The reasons which led to the adoption of the modernized Customs Code and also the most important changes that will be the effect are presented.

In the fifth chapter is presented the role of Member States. The most important task that derives from membership in a Customs Union is to carry out customs procedures. It describes the course of customs procedures, different customs procedures, which may be covered imported or exported goods, as well as processes, which is modernizing the customs procedure. In the final section I focus on

the Intrastat statistical system mapping trade between Member States.

At the end of the thesis, based on information obtained from these chapters I assess the functioning of the EU Customs Union.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. et al. *Evropská integrace – Evropská unie*. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2004.

CIHELKOVÁ, E. *Vnější ekonomické vztahy Evropské unie I*. Praha: C. H. Beck, 2003.

FOJTÍKOVÁ, L., LEBIEDZIK, M. *Společné politiky Evropské unie. Historie a současnost se zaměřením na Českou republiku*. Praha: C. H. Beck, 2008.

FOJTÍKOVÁ, L. *Společná obchodní politika Evropské unie*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2006.

HORA, K., NEDOROST, L., LUKÁŠKOVÁ, E. *Evropská unie I. Historie, instituce, vnitřní trh*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2010.

JANATKA, F., LUKEŠ, K., NEUBAUER, K. et al. *Obchod v rámci Evropské unie a obchodní operace mimo členské země EU*. Praha: ASPI, 2004.

KRÁL, Richard. *Prameny práva EU ve světle Lisabonské smlouvy*. In *Vybrané teoretické problémy evropského práva po ratifikaci Lisabonské smlouvy*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2010.

ROZEHNALOVÁ, N., TÝČ, V. *Vnější obchodní vztahy Evropské unie*. Brno: Masarykova univerzita, 2008.

SVOBODA, P. *Liberalizace obchodu zbožím v právu Evropské unie*. Praha: C. H. Beck, 2003.

SVOBODA, P. *Právo vnějších vztahů EU*. Praha: C. H. Beck, 2010.

TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, 2010.

Právní předpisy:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex).

Nařízení Komise (EU) č. 1006/2011 ze dne 27. září 2011, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Nařízení Komise (ES) č. 273/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, a stanoví odchylka od některých ustanovení nařízení Komise (EHS) č. 2454/93.

Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Smlouva o fungování Evropské unie, ve znění po vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, 2009.

Úmluva o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami, vypracovaná na základě článku K. 3 Smlouvy o Evropské unii.

Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994.

Internetové zdroje:

Cla a celní řízení v mezinárodním obchodu. *Businessinfo* [online]. Změněno 6. března 2007 1:00:00 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/manual-exportera/cia-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod/1001370/43600/#b4>>.

Dopady vstupu České republiky do Evropské unie na celní orgány. *Odborový svaz státních orgánů a organizací* [online]. Změněno 10. května 2004 22:18:13 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z: <http://statorg.cmkos.cz/news/celni_unie-eu.html>.

Electronic Customs. *Celní správa České republiky* [online].
Změněno 15. března 2012 15:28:31 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z:
<<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/e-customs/Stranky/default.aspx>>.

Kombinovaná nomenklatura, společný celní sazebník a integrovaný sazebník Evropských společenství. *Europa* [online]. Změněno 2. března 2012 11:46:57 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z:
<http://europa.eu/legislation_summaries/customs/l11003_cs.htm>.

Modernizovaný celní kodex v nedohlednu. *Celní poradenství* [online]. Změněno 13. března 2012 11:39:47 [cit. 2012-04-01].
Dostupné z: <<http://www.celniporadenstvi.cz/cz/celni-novinky/4-modernizovany-celni-kodex-v-nedohlednu>>.

Modernizovaný celní kodex Společenství. *Europa* [online]. Změněno 13. února 2012 16:00:16 [cit. 2012-04-02]. Dostupné z:
<http://europa.eu/legislation_summaries/customs/do0001_cs.htm>.

Příručka pro Intrastat CZ 2012 [online]. Generální ředitelství cel, 2012 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/intrastat_prirucky>.

Rozdělení pravomocí v Evropské unii. *Europa* [online]. Změněno 2. března 2012 11:48:43 [cit. 2012-03-06]. Dostupné z:
<http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0020_cs.htm>.

Rozpočet EU. *Europa* [online]. Změněno 5. ledna 2012 16:09:13 [cit. 2012-04-03]. Dostupné z:
<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/budget/index_cs.htm#4>.

ŠRÁMKOVÁ, Dana. Celní právo ve světle 40. výročí celní unie. In *Dny práva – 2008 – Days of Law* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2012-02-29]. Dostupné z: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/financ/sramkova.pdf>>.

Unia celna państw członkowskich. *E-podatnik* [online]. Změněno 15. února 2012 14:42:08 [cit. 2012-02-28]. Dostupné z: <http://www.e-podatnik.pl/artukul/doradca_podatnika/317/Unia_celna_panstw_czlonkowskich.html>.

Země na cestě k členství v EU. *Europa* [online]. Změněno 5. března 2012 14:36:56 [cit. 2012-03-05]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/enlargement/the-policy/countries-on-the-road-to-membership/index_cs.htm>.